

‘Cleo’ (ESP); ‘Wilma’ (AUT). Більш врожайними за стандарт були зразки ‘Грааль’, ‘Барвін’, ‘Моураві’, ‘Надійний’, ‘Світоч’ (UKR) – 490-509 г/м².

Виділено зразки з високою масою 1000 зерен (45,1-50,0 г): ‘Новий світанок’, ‘Абсолют’, ‘Терку-

лес’, ‘Істр’, ‘Амадей’, ‘Дар Носівщини’, ‘Моураві’ (UKR); ‘Аванс’ (BLR); ‘KWS Irina’ (DEU); ‘Solist’, ‘Brennus’ (FRA); ‘Wilma’ (AUT) та дуже високою масою 1000 зерен (50,5-53,0 г) – ‘Резерв’, ‘Новий світанок’, ‘Світоч’, ‘Таманго’ (UKR); ‘Basic’ (FRA).

УДК 631/635:633.3

Сонець Т.Д., завідувач сектору технічних, кормових та олійних сортів рослин відділу експертизи на придатність до поширення сортів рослин

Хоменко Т.М., кандидат с.-г. наук, доцент, завідувач відділу експертизи на придатність до поширення сортів рослин

Гурська В.М., старший науковий співробітник лабораторії молекулярно-генетичного аналізу

Український інститут експертизи сортів рослин

E-mail: sonechkoatd@ukr.net

ОЦІНКА СОРТІВ ГОРОХУ ПОСІВНОГО (*PISUM SATIVUM* L.) В РАМКАХ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НА ПСП

Виробництво білку є ключовою проблемою сільського господарства. В Україні головним резервом збільшення виробництва рослинного білку є зернобобові культури, серед яких найбільшу частку займає горох. За результатами 2021 року Україною зібрано 581 тис. т гороху, що на 21% більше аналогічного показника минулого року. Таке зростання вдалося досягти за рахунок збільшення врожайності гороху, оскільки приріст посівних площ був мінімальний. Беззаперечним лідером за обсягами виробництва в 2021 році є Запорізька область, на території якої зібрано 22% валового збору гороху. Далі слідує Миколаївська та Харківська області, які мають по 9% валового збору. Станом на 01.04.2022 р. в Державному реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні нараховується 57 сортів гороху посівного, з них 34 сорти іноземної селекції (60%) та 23 сорти вітчизняної селекції (40%). Метою дослідження було оцінити врожайність сортів гороху посівного різних груп стиглості, що проходили державну кваліфікаційну експертизу сортів рослин на придатність до поширення (ПСП) в Україні в 2021 році.

У 2021 році кваліфікаційну експертизу на ПСП проходило 14 сортів гороху посівного ярого типу розвитку. Досліди були закладені на 8 пунктах досліджень Українського інституту експертизи сортів рослин (УІЕСР) (по 4 в зонах

Полісся та Лісостепу). У 2021 році експертизу проходили сорти гороху посівного (зернового) за такими групами стиглості: середньостигла група (71–80 діб) – 5 сортів, пізньостигла група (більше 81 доби) – 9 сортів.

Аналіз результатів проведення кваліфікаційної експертизи на ПСП показав, що найбільшу урожайність отримано в Тернопільській та Чернігівській філіях УІЕСР. Зокрема, в Чернігівській філії УІЕСР досліди закладені в оптимальні строки, повні сходи отримані лише через 18-20 днів через зниження температури повітря вночі та незначну кількість опадів. В другому періоді росту та розвитку рослини були добре забезпечені вологою та теплом, що дало змогу отримати високу урожайність. Загалом середній рівень урожайності по досліді становив 4,1 т/га, максимальна урожайність – 5,1 т/га, мінімальна – 3,3 т/га. Високу урожайність отримано також в Тернопільській філії УІЕСР. Найбільшу урожайність відмічено у 11 сортів - 5,1-6,9 т/га. Таким чином, за позитивними результатами кваліфікаційної експертизи на придатність до поширення та проведеними лабораторними аналізами найкращих 9 сортів гороху посівного за урожайністю, якісними показниками, стійкістю до хвороб та шкідників рекомендовано для внесення до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.